

ACC. N:R M. 15669:1-10.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Frans Mårtensson, Brantevik*
Härad: *Järrestad* Berättare: " " *m. fl. se uppt.!*
Socken: *Ö. Nöbbelöv* Berättarens yrke: *f. d. lantbr.*
Uppteckningsår: *1961* Född år *1877* i *Ö. Nöbbelövs sn.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lokal- och personhistoria. s. 1-10.

LUF 117

29/11-61

Skriv endast på denna sida.

På egendomen n: 33 i Eistör finns en källa kallad Lynsekälla. Denna källa avleder sitt vatten i en bäck som kallas "Kalvabäcken". Detta namn skall härleda sig från den tid då byn var oskiftad. King Kalvabäcken låg en del betesmark och där skulle byahören vakta byns ungdjur. Då nu dessa voro vilde och viliga av sig orsakade de hören mycket besvär vilket retade honom till ett förfärligt svärjande och förbannande av djuren, vilket troddes ha till följd att nattetid kunde huvudlösa kalvar synas irra omkring i bäckens närhet.

På Ö. Slimminges mark i närheten av Eistörs Hjärna låg för något mer än 50 år sedan en jättesten som kallades "Brambostenen" efter som den låg på stanken av Brambobacken. Täljnen berättar att en jättekvinna stött på Bornholmen och lagt stenen i sitt strumpband för att slunga

Lund 117

den mot någon skånskyrka, som alla hafades
av jättarna, men sprumpbandet brast och ste-
men ramade inte det avsedda målet utan föll
på ovannämnda ställe. Enligt sägnen, logo troll-
len sedan sin bostad under densamma. Bland
dessa troll var en som kallades "Brambokittan" och
som var fruktad av vägfarande i nattetid. Av en
jämnårig lill mäg har jag hört berättas, att hans mor-
far, som hette Fast, var dragonkorpschef och bosatt i
Eislövsby. På den tiden var det brukligt att de
indelle soldaterna vid jultiden uppburso julmat
av sina rusthållare. Fast hade en jul varit ute
med häst och vagn hos sina rusthållare och som
vanligt uppburit sin julmat och blivit bra
frakterad och var på kvällen, då han skulle vän-
da hem på riktigt krigarhumör. Då man varna-
de Fast, att akta sig för Brambokittan, han skul-
le nämligen åka över Brambacken, yllade

2)

Fäst: "Nå hon komma ska jag bjuda henne på en skjuts så hon ska aldrig åkt så förut."

Då Fäst kommit så långt att han skulle åka ned för backen märkte han att hästen knapt orka draga släden. Han stanna då vid närmaste hus infill vägen och gick in och berättade sitt äventyr. Mannen i huset följde med ut men de märkte ingenting. De voro då överens om att det varit brambokiffan som varit framme. Märker de att de får henne i släden igen sade mannen så stanna och gå bort och spotta på hästens baksida. När Fäst kört en bit märkte han att hästen knapt orka draga släden. Han stanna då gick bort och spotta i beslet. I samma ögonblick fick han höra ett dunder och brak så marker darrade. Det var kiffan som for av släden, se'n kunde Fäst vandastad åka vidare.

3)

Samma ^{mann} som berättat ovanstående, har berättat

att då han i sin ungdom tjänade i gården på
vars ägor Brambostenen låg bodde i gården en
gammal man, som för ägt gården och att han var
nade gårdens folk för att komma i närheten av
stenen sedan det blivit kväll. Han har också
berättat, att i hans föräldrarnes trädgård i Eis-
tövs by finns lämningar av en grundmur, som
enligt sägnen skulle härleda sig från den tid
så kyrka skulle byggas i församlingen, att en
del församlingensbor ville bygga i Eistöv, men
vad som byggdes där blev om nästerna förflyttat
till Stöbbelöv där andra församlingensbor ville ha
kyrkan.

Oronnämnda Brambosten blev för något mer
än 50 år sen söndersprängd och transporterad
till Skillinge att användas vid hamnbygge, det
fanns gammalt folk, som undrade om bara inte
dessa kom att föra olyckor med sig.

En fru Gerda Andersson Brandevik och nära 90 år
har berättat att hennes morfar var skräddare och
bodde på gislövsmark, att det skundom hände då
han vintertid om nätterna gick hem från sitt ar-
bete att något väsen, i blan' likt en människa, men
i blan' likt ett djur, kom och gjorde honom säll-
skap. En kväll likna det en hund, han slog till
djuret med alnen, men i samma ögonblick
ryktes alnen från honom och han fick aldrig
se den mer.

5) Dömminnen På gislövsägorna finnas forrons
tre högar kallade Apehöj, Grosshöj och Schellas
höj. Tjungen berättar att en skräddare en gång
lagt sig att sova på Apehöj och att han i sömnen
fick höra jättkvinnan, som med familj bodde
i backen, sjunga ett av barnen till sömn så här:
Åpe opp och gå till Gross och låna mig en gryta,
ska jag steka skräddaren fi våra glytta.

Allt skräddaren avlägsnade sig fortast möjligt säger sig själv. Grosshög anvägs också vara hemvist för jättar. För omkring 70 år sedan inkräffade, att då en man körde med sitt jordbruksseskap in till Grosshögen, han fick se något som glimnade i redskapet, som vid närmare påseende visade sig vara en guld-ring, som sedan inlöstes av staten, priset har jag glömt. Ichellas hög anses vara begravningsplats för någon storman. En halv km. från högen var för en 50 år sedan ett kärr, som kallades "Ichellas kärr". Från högen är det en enastående vacker utsikt över hav och land om en 20 km. 2 mil

I gränsen mellan Tomarps och Järestads kommuner ligger en kulle som kallas "Sajabacken" en forden avrättningsplats. Fista avrättningen där skall hava skett i början av förra seklet.

6) Den avrättade begravs på platsen och över gravsten

Lades ett stenkummet som legat kvar till för
en 50 år sedan. Det har berättats att i nattetid
syntes ofta en katt gå runt backen.

En gammal skeppare på Brantevik berättade för mig en gång att han ett år då han jämte flera andra fartyg låg under segling mellan Gotland och Öland i lugnt väder att det inträffade en natt då styrman hade vakilen och han själv låg och sov att han hörde en röst säga: "Kapten, kom ut!" Jag steg upp och gick ut och fråga vad de ville, eftersom de kallat på mig. Besättningen svarade, att ingen kallat på honom. Jag gick så ner och för att sova igen, men väl jag somnat hörde jag samma kallande röst igen. Jag gick upp igen och fråga om de kallat på mig, men folket svarade nej. Jag ansåg då att något skulle inträffa och gav order att berga segel, sade skepparen. Väl vi bergat

Fornminnen

ACC. N:R M. 15669:8

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

seglen kom det en orkanby som gjorde de andra seglarna fullständigt segelslöta och manövreringsodugliga. Orådet gick fort över och oss skedde ingen skada tillade skepparen.

Angående bebyggelse och enskifte sänder jag med en avskrift över enskiftet i Gistör som jag gjort efter gamla enskifteshandlingar och som jag tillstämde tidningen Sk. Dagbladet, men då den inte kom in tänker jag försöka med en annan tidning. Skulle där vara något som passar Folklivsarkivet så ber jag att sedan få avskriften returnerad.

8) Angående enskiftet har jag av en dräng som i min barndom hört fjänade hos min Far hört berättats om två egendomar i Gistör som gränsar intill varandra, den ena om en ⁸⁰ lld. den andra om 40 lld. att han i sin tidiga ungdom fjänade hos ägaren till minsta egendomen

Retun
29/11 61

Det hände då i mörka kvällar att ljus syntes gå fram längs egendomarnas gräns några "famnar" längre inne på den större egendomens mark.

Samman i den mindre egendomen förklarade detta med att där skulle gränsen mellan egendomarna gått, men att landmätaren vid skiftet lagit mutor av den större gårdens ägare och att ljusskenet var ett var ett varsell.

Frax norr om Gislövs by har sedan före enskiftet legat några gamla hus, ou alla utom ett ombyggda. Dessa hus har sedan gammalt kallats "Flottet". Detta skall enligt sägner härleda sig från Carl den XI tid, att han då han en gång kom ridande från ysta till Timråhamn med svit, då stannat där för att fodra hästarna.

Personer. I mitten av förra århundradet fanns i Albo härad en länsmän som hette Montan, känd för bryskt härskarelynnne. I trakten fanns en fattaresläkt

Personer

ACC. N:R M. 15669:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

kallad Svarte Pettern. Med dessa hade länsmannen haft många nappstug. På gamla dagar möttes de på nytt på Kiviks marknad varvid länsmannen sköntan röt till: "Lever du ännu Petter?" Petter skall i ödnjukt för ha svarat: "Ja, med kommissariens nådiga tillåtelse."